

Π. Α. Δ. Η. Ε. Σ Α. Ν. Α. Μ. Ν. Η. Σ. Ε. Ι. Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν: 20 ην
Αύγουστου 1972, ημέραν Κ Υ Ρ Ι Α -
Κ Η Ν καί ώραν : 20.30 - 21.00.

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καί ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά ή ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αγαπητέ μου Δημήτρη, στήν χρονολογική εξέλιξη των γε-
γονότων τής παλαιάς 'Αθήνας, είχαμε φθάσει στήν τελευταία
μας συζήτηση, στά 1869, όταν έλειτούργησε στήν 'Αθήνα
καί φυσικά στήν 'Ελλάδα, ο πρώτος σιδηρόδρομος μεταξύ 'Αθη-
νών καί Πειραιώς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί ο σημερινός ηλεκτρικός σιδηρόδρομος, ο όποιος τότε ήτα-
νε άτμοκίνητος άφοϋ ηλεκτρικό ρεύμα δέν ύπήρχε ακόμη στήν
'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ότι δέν θά ύπήρχε ούτε γιάζι καλά καλά στήν 'Αθή-
να εκείνη τήν εποχή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν είναι έτσι. Γιάζι ύπήρχε επτά χρόνια νωρίτερα μάλιστα.
Είπαμε ότι ο σιδηρόδρομος έλειτούργησε στά 1869. 'Από τά
1862 όμως, επτά χρόνια νωρίτερα, ή 'Αθήνα φωτιζότανε μέ
γιάζ ή μάλλον μέ αερίοφως όπως ~~είχα~~ είχαμε μεταφράσει αύτήν
τήν λέξι οι νεώτεροι Έλληνες : 'Αερίοφως.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Είπες : είχαμε μεταφράσει. 'Από ποιά γλώσσα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Από όποια θέλεις, τά γερμανικά, τά γαλλικά, τά έγγλέζικα
άφοϋ σε όλες αυτές τίς γλώσσες, τό αερίοφως ή τό φωταέριον
λέγεται γ ν ά ζ ή γ ν ά ς. Στήν αρχή είχαμε πιστέψει
ότι ή λέξις γ ν ά ζ προερχότανε από τήν γερμανική λέξι
γ ν ά ι σ τ πού σημαίνει πνεύμα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν ήτανε παράλογη αυτή ή άποφλις.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι βέβαια, μά τήν διέφευσε ό Ίδιος ό Βάν Χέλμοντ ό βέλγος φυσικοχημικός πού άνεκάλυψε τό γνάζ όταν ειπε : "Ανεκάλυφα αυτό τό άέριο και τό άπενάλεσα γ κ ά ζ από τήν έλληνική λέξι χ ά ο ς... και έτσι έχομε άλλη μιá έλληνική λέξι πού έγινε διεθνής.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Όπως και νά 'ναι, εκείνο πού μάς ένδιαφέρει σχετικά μέ τό γνάζ ή τό φωταέριον όπως τό βαφτίσανε έλληνικά, είναι ποτε φωτίσθηκε ή πρωτεύουσα μέ τό σύστημα αυτό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Από τά 1855 ήρχισε τό κουβεντολόϊ για τό φωταέριον και για τόν σιδηρόδρομο 'Αθηνών Πειραιώς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ταυτόχρονα και τά δύο θέματα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μαζί και τά δύο. Πρωθυπουργοί της 'Ελλάδος ήτανε τότε ποτε ό Δημήτριος Βούλγαρης, ποτε ό Θρασύβουλος Ζαΐμης, ποτε ό 'Αλέξανδρος Ραγκιαβής. Πέντε έξη κυβερνήσεις άλλαξανε μέσα στην πενταετία 1855 - 1860 μά στά 1856, αποφασίσθηκε από τήν Κυβέρνησι Βούλγαρη νά κατασκευασθῆ ό σιδηρόδρομος 'Αθηνών Πειραιώς πού οι έφημερίδες της εποχής τόν άποκαλοϋσαν : σιδηροϋς δρόμος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ φυσικό. Μεταφράσανε επί λέξει τόν γαλλικό όρο : σεμέν - ντέ - φέρ. Δρόμος σιδερένιος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Προκηρύχθηκε λοιπόν δημοπρασία για τά δύο αυτά έργα, τόν σιδηρόδρομο και τό φωταέριον και ανάδοχος των δύο αυτών μεγάλων έργων για τήν 'Αθήνα, άνεκηρύχθη ό Ιταλικής καταγωγής μηχανικός Φραγκίσκος Φεράλδης. 'Εδῶ ἔς σημειώθη για τήν ιστορία της μουσικής στην 'Ελλάδα, ότι ή κόρη αυτού του Φεράλδη, ειχε ώραιότητα φωνή ύψιφώνου και έχρημάτισε καθηγήτρια του τραγουδιου, της μονωδίας, στο 'Ωδείο 'Αθηνών έως τά 1910 περίπου.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και αυτός έτελείωσε τά δύο έργα ; 'Ο Φεράλδης ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι, ο καημένος, δέν τά κατάφερε καί τά δυό. Γιά τόν σιδηρόδρομο δέν μπόρεσε ούτε αρχή νά κάνη καί έκηρύχθη έκπτωτος...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ομως τό γιάζ, νομίζω ότι τό πέτυχε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί. Μέσα σέ έξη χρόνια, από τά 1856 έως τά 1862, τό έργοστάσιο παραγωγής φωταερίου ήτανε έτοιμο καί έλειτούργησε στά 1862 κάνοντας παροχή φωταερίου σέ μερικούς δρόμους τής 'Αθήνας, στά 'Ανάκτορα καί σέ λίγα σπίτια πού είχανε κάνει σχετικές έγκαταστάσεις. "Ας αναφέρωμε ότι μεταξύ τών πρώτων σπιτιών πού φωτίσθηκαν μέ γιάζ, ήτανε τό κτίριο του ξενοδοχείου τής Μεγάλης Βρετανίας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σοβαρά μιλάς ; 'Υπήρχε από τότε τό κτίριο τής Μεγάλης Βρετανίας ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό κτίριο του ξενοδοχείου τής Μεγάλης Βρετανίας είναι από τά παλαιότερα οίκοδομήματα τής 'Αθήνας Γθάγιο. Κτίσθηκε στά 1842, έδω κι' ένατόν τριάντα χρόνια. Λίγο παλαιότερο κτίριο απ' αυτό, είναι ή 'Αγγλική 'Εκκλησία τής οδου Φιλελλήνων πού κτίσθηκε στά 1836.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάντως τό κτίριο τής Μεγάλης Βρετανίας, του σημερινού ξενοδοχείου θέλω νά πώ, δέν κτίσθηκε αρχικά για ξενοδοχείο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μου διέφευγε ή χρονολογία τής οίκοδομήσεώς του, μά ξέρω καλά ότι τό έκτισε κάποιος πλούσιος έλληνας, έμπορος από τήν Τεργέστη, πού λεγότανε 'Αντώνιος Δημητρίου ή Δημιός, γιατί καταγότανε από τήν Αήμνο καί τό έκτισε για κατοικία τής οικογενείας του. Στόν επάνω όροφο πού ήτανε διηρημένος σέ δυό κατοικίες, θά έμεναν τά δυό του παιδιά, ο Κωνσταντίνος Δημητρίου καί ή 'Ελένη σύζυγος του Κατζηκώστα. Στο ίσόγειο θά έφτεγάζοντο τά γραφεία τών έπι ειρήσεων του Δημητρίου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι ακριβώς είναι όπως τὰ λές Γιαγχο ἀγαπητέ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἔγινε ὅμως παρανάτω, δέν θυμῶμαι καλά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά σοῦ θυμῶσω ἐγώ. Στά 1842 κτίσθηκε τό μέγαρο αὐτό. Καί στά 1857, ὕστερα ἀπό δεκαπέντε χρόνια πέθανε ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ Ἀντώνιος Δημητρίου. Τότε τὰ δύο τοῦ παιδιά, πού ἐκλήρονόμησαν τό κτίριο, τό νοικιάσανε στήν Γαλλική Ἀρχαιολογική Σχολή ἡ ὁποία ἔμεινε στεγασμένη ἐκεῖ ἕως τὰ 1873, δηλαδή 17 ὀλόκληρα χρόνια. Τέλος στά 1874 ἀγοράσθηκε ἀπό μιᾶ ἐταιρεία τό κτίριο πού τό μετέτρεψε σέ ξενοδοχεῖο μέ τήν ἐπωνυμία : Ξενοδοχεῖον Μεγάλης Βρετανίας !...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅπως δῆποτε καί μέ ὅλες τίς προσθήκες πού ἔγιναν ἀργότερα στό κτίριο αὐτό, δέν παύει νά εἶναι ἓνα ἀπό τὰ παλαιότερα οἰκοδομήματα τῆς Ἀθήνας, ἀφοῦ ἡ βάση τοῦ χρονολογεῖται ἀπό τὰ 1842.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά δέν εἶναι τό μόνο. Ἔχομε καί ἄλλα κτίρια πού ὑφώνονται ἀκόμη στήν Ἀθήνα καί εἶναι περίπου τῆς ἴδιας ἡλικίας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό, μά πρίν προχωρήσωμε στά ἄλλα κτίρια τῆς ἴδιας ἡλικίας, ἄς θυμηθοῦμε καί κανένα σχεδόν συνομήλιό τους τραγοῦδι. Τί γνώμη ἔχεις ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν μπορῶ παρά νά συμφωνήσω. Βλέπεις Γιαγχο μου, ὡς οἱ ἄνθρωποι γερνοῦν καί χάνονται ἀπό τόν κόσμο. Τά κτίρια καί τὰ τραγοῦδια, ὅσο κι' ἂν παληώσουν δέν πεθαίνουν ποτέ ὅταν εἶναι ὁμορφα.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Αὐτό τό ἄχ... πῶς νά τό πῶ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα ἄς προχωρήσωμε σέ ἄλλα παλαιότατα κτίρια τῆς Ἀθήνας

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἔχω καμμιάν ἀντίρρηση. Ὅμως πρέπει νά βγοῦμε ἔξω ἀπό τήν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐξω ἀπό τήν Ἀθήνα ; Πολύ μακριά δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι καί πολύ μακριά. "Έως τήν γωνία Χαριλάου Τρικούπη καί 'Ακαδημίας...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν εΐμαστε καλά. Καί τό λές αυτό " Έξω από τήν 'Αθήνα " ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για τήν εποχή πού μιλάμε, ήτανε έξω από τήν 'Αθήνα, αφού δδός Σταδίου δέν υπήρχε τότε καί ή πόλις τελείωνε /Έως εκεί πού ήτανε ένα βαθύ ρέμμα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ σωστά καί Έχεις απόλυτα δίκαιο. "Όσα σπιτάκια υπήρχαν πέρα από τήν σημερινή δδόν Σταδίου, ήτανε κτισμένα στό Προάστιον, όπως λεγότανε τότε όλη εκείνη ή περιοχή Έως τά 'Βεάρ χειακαί ή σημερινή δδός 'Εμμανουήλ Μπενάκη, λεγότανε δδός Προαστίου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά πού τά ξέρεις αυτά. Λοιπόν στά 1843, οί κάτοικοι του Προαστίου, εΐδανε ότι δέν εΐχανε μιá κοντινή έκκλησία καί αποφασίσανε νά κάνουν Έρανο μεταξύ τους για νά πτίσουνε μιá αξιόλογη έκκλησία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Από τό μέρος πού μου καθόρισες πρίν από λίγο, γωνία Χαριλάου Τρικούπη καί 'Ακαδημίας, μαντεύω ότι πρόκειται για τήν έκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι'Έκανες διάνα. Αυτό εκεί τό μέρος, τό εΐχε αγοράσει ό περίφημος γραμματοδιδάσκαλος καί λόγιος εκείνης της εποχής ό Γεώργιος Γεννάδιος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γνωστότατο τό όνομά του. Βιβλιοθήκη Γενναδίου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Στά 1845 λοιπόν έπτισε ό Γεώργιος Γεννάδιος στό χωράφι του, πού βρισκότανε μεταξύ των δδων Χαριλάου Τρικούπη καί Ζωοδόχου Πηγής μέ μέτωπο τήν δδόν 'Ακαδημίας, ένα διώροφο σπίτι για κατοικία του. Αυτό τό σπίτι υπάρχει καί σήμερα ακόμη, σχεδόν έρειπωμένο, σχεδόν κατεστραμένο αλλά υπάρχει καί υφίσταται. Έίναι ή σημερινή 'Ιόνιος Σχολή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Η 'Ιόνιος Σχολή, απέναντι στην ~~κατοικία~~ Ζωοδόχο Πηγής.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, ἡ 'Ιόνιος Σχολή καὶ πού τήνν εἶχανε ἰδρύσει δύο ἐκπαιδευτικοί, οἱ ἀδελφοί Καβαλλιεράτοι καί ἐθεωρεῖτο πὼς εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἀδυστηρότερα σχολεῖα τῆς 'Αθήνας. Τὴν ἐποχὴ λοιπὸν ἐκείνη - 1843 - οἱ λιγοστοί καί φτωχοὶ κάτοικοι τοῦ Προαστίου...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή τῆς περιοχῆς πέρα ἀπὸ τὴν ὁδὸν Σταδίου πού δέν ὑπῆρχε ἀκόμη...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Οἱ κάτοικοι αὐτοὶ θελήσανε νὰ κτίσουν μιὰ ἐκκλησίαν. Ἔκαναν ἓναν ἔρανο μεταξύ τους καί πῆγαν καί στὸν Γεώργιο Γεννάδιο, ὁ ὁποῖος ὅχι μόνο ἔδωσε μιὰ καλὴ εἰσφορά - λένε ὅτι ἔδωσε χίλιες δραχμές - μὰ προσέφερε καί τὸ οἰκόπεδο ἓνα τμήμα τοῦ κτήματός του γιὰ νὰ κτισθῇ ἡ ἐκκλησία.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἔχω ἀκούσει ὅμως ὅτι ἄργησε νὰ τελειώσῃ τὸ κτίσιμο αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πού τὸ ὄνομά της τὸ ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ Γεώργιος Γεννάδιος....
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄργησε νὰ τελειώσῃ γιατί τὰ χρήματα δέν φτάνανε καί οἱ ἑνο-
ρίτες ἔκαναν καινούργιο ἔρανο καί πάλι δέν φτάσανε τὰ λεπτά καί ἐπενέβη ὁ Δῆμος 'Αθηναίων πού συνεισέφερε κι' αὐτός...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τελικά, ἡ ἐκκλησία τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐτελείωσε μὲ μιὰ γενναία εἰσφορά τῆς χήρας τοῦ Τοσίτσα, τῆς Ἑλένης Τοσίτσα πού κατοικοῦσε ἐκεῖ κοντὰ καί ἦταν ἑνοριτίς κι' αὐτῆ. Ἡ οἰκοδόμησις τῆς ἐκκλησίας πού εἶχε τόσες περιπέτειες ἄρχισε στὰ 1843 καί τελείωσε στὰ 1852.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐννέα χρόνια δηλαδή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅμως ξέρεις τί πάθαμε Γιάννη ; Παρασυρθήκαμε μὲ αὐτὰ τὰ κτισίματα τῆς Μεγάλης Βρετανίας καί τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καί λησμονήσαμε τὴν χρονολογικὴ ἀφήγησι τῶν ἀθηναϊκῶν γεγονότων. Πῶποτε δέν μᾶς ἐμποδίζει νὰ τὴν συνεχίσουμε, ἀφοῦ ὅμως πρῶτα μᾶς θυμίσῃ καί κανένα τραγοῦδι ἢ κλειώ...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Στά μαύρα ντυμένη
στά μαύρα θά νά 'σαι...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα προχωρούμε στίς χρονολογίες. Ποῦ μείναμε ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στά 1862 φωτίζεται ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν μέ φωταέριο. Ὀλίγοι δρόμοι ὅπως εἶπαμε καί μερικά πλουσιόσπιτα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Μεταξύ ἄλλων καί ἡ οἰκία Βλαχούτση στήν ὁδόν Πειραιῶς...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Οἰκία Βλαχούτση ; Κάπου τό ἔχω ξανακίσει αὐτό τό ὄνομα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ἔχομε κάποτε ἀναφέρει. Εἶναι ἓνα ἀπό τά πρῶτα μεγάλα σπι-
τια τῆς Ἀθήνας, ἀπὸ πού τό ἔκτισε στά 1834 ἓνας Βλαχούτσης
πλούσιος ἔμπορος ἀπό τό Ἐξωτερικό καί τό ἐχρησιμοποίησε
ἡ Ἀντιβασιλεία τοῦ Ὀθωνος γιά γραφεῖα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μάλιστα, μάλιστα. Τώρα τό θυμάμαι. Ὑστερα μετά τήν Ἀντιβα-
σιλεία τοῦ Ὀθωνος, στεγάσθημεν ἐκεῖ, σ' αὐτό τό κτίριο τό
Πολυτεχνεῖο καί σήμερα εἶναι τό παλαιότερο κτίριο τῆς Ἀθή-
νας καί στεγάζει πάντα τό Ὁδεῖον Ἀθηνῶν τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς
καί Σοφοκλέους
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή πού μιλάμε γιά τό Ὁδεῖο Ἀθηνῶν, θά
σοῦ πῶ ἀγαπητέ μου Γιάγιο καί μιὰ λεπτομέρεια πού φαντάζομαι
ὅτι τήν ἀγνοοῦν ὅλοι οἱ σύγχρονοι Ἀθηναῖοι. Τό κτίριο αὐτό
εἶναι γωνιακό, δέν εἶναι ἔτσι ; Στήν γωνία ακριβῶς τοῦ κτιρί-
ου ὑπάρχει μιὰ πόρτα δίφυλλη...πίσω ἀπό τήν πόρτα ὑπάρχει
ἓνα θεατράκι, διακοσίων θέσεων τό πολύ μέ μιὰ μικρή σινηή
ὅπου γινόντουσαν οἱ ἐξετάσεις τοῦ Ὁδείου καί ἔδινε συναυλίο
ὅποιος καλλιτέχνης ἤθελε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀσφαλῶς αὐτή εἶναι μιὰ λεπτομέρεια πού δέν τήν ξέρουν πολ-
λοί. Ποῦ νά φαντασθῇ κανεῖς ὅταν περνᾷ ἀπ' ἐκεῖ ὅτι σ' αὐτό
τό ἐρείπιο ἀκουστήσανε οἱ μεγαλύτεροι καλλιτέχνες τῆς ἐπο-
χῆς τοῦ 1900

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί προχωρούμε· 1 8 6 9, 28 Φεβρουαρίου· Χαλάει ό κόσμος στην πλατεία του Θησείου· Όλη ή 'Αθήνα έχει συγκεντρωθεί εκεί...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί ; Τί γίνεται ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Χαλάει ό κόσμος σου λέω... Ούρανομήνεις ζητωκραυγές ταραάζουν την ατμόσφαιρα... Είκοσι, τριάντα χιλιάδες λαού έχουν μαζευτεί εκεί και ζητωκραυγάζουν
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά γιατί ; Τί συμβαίνει ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξεκινάει τό πρώτο ελληνικό τραίνο για τόν Πειραιά... 'Ο πρώτος ελληνικός σιδηρόδρομος...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Συγγνώμη : 'Ο πρώτος σιδηρούς δρόμος.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σωστά· 'Από τότε που είχε κηρυχθεί έκπτωτος ό Φραγκίσκος Φερράλδης, είχανε περάσει δέκα χρόνια· Τελικά ό σιδηρούς δρόμος έγινε και κεντρικός σταθμός στην 'Αθήνα, ήτανε ή πλατεία Θησείου ή πιο κεντρική πλατεία της 'Αθήνας τότε.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τί θα γινότανε· 'Η πλατεία του Θησείου σηματοδοτημένη και με γιρλάντες από σμύρτα και δάφνες· Οί επίσημοι παρόντες· Ποιός ήτανε τότε πρωθυπουργός ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο Θεόδωρος Δεληγιάννης· "Ερχονται και οι πρέσβεις των ξένων καρτών... 'Η στρατιωτική μουσική πακανίζει έμβατήρια...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταφθάνουν οι επίσημοι· "Εχει στρωθεί ένα κόκκινο χαλί για να περάσουν στον σταθμό... Τα είσιτήρια έχουν έξαντληθεί από τό πρωτ· Μερικοί ^{πουλάνε} ~~πουλάνε~~ είσιτήρια υπερτιμημένα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Από τότε είχε αρχίσει ή μαύρη αγορά... Και τελικά μαυρός καπνός βγαίνει από την ατμομηχανή... Ξεκινάει... ξεκινάει... φωνάζει όλο τό συγκεντρωμένο πλήθος...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ό συρμός ξεκινάει... Συγκίνησης έχει καταλάβει όλο τον κόσμο· Δέν είναι άστείο· Πρώτη φορά στην ζωή του μπαίνει ό άθηναίος σέ σιδηρόδρομο... 'Η ατμομηχανή σφυρίζει... Πολλοί τά χάνουν κι' έρωτούν : Τί συμβαίνει ; Χάλασε ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μερτικοί μεμνημένοι, πού ξέρουν από σιδηροδρόμους, έξηγούν :
 "Όχι, σφυρίζει για να φύγουν από τις γραμμές μερτικοί περα-
 στικοί. Καί έπεξηγούν : Πως φωνάζει ο άμαξας : Βάρδα έμπρός;
 'Ο σιδηρόδρομος σφυρίζει...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τό πλήθος μορφώνεται σιδηροδρομικώς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά άρχίζουν οι συζητήσεις : Πόσες ώρες κάνε για να φτάση
 στόν Περαία ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είκοσι λεπτά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είκοσι λεπτά ; Βρέ, βρέ, βρέ... Καί πόσο έχει τό είσιτήριο
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πρώτη θέσις μιά δραχμή, δεύτερη όγδόντα λεπτά καί τρίτη θέ-
 σις πενήντα λεπτά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όπως καί οι καρρότσες δηλαδή.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναί, μά μέ τις καρρότσες θέλεις μιά μιση ώρα για τον Περαία
 ένω μέ τον σιδηρόδρομο θέλεις είκοσι λεπτά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί είναι γεγονός ότι βρέθηκε κάποιος πού ειπε : Δέν είναι
 εν τάξει ο σιδηρόδρομος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιατί δέν είναι εν τάξει ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάει κόντρα στους έγγλέζους. 'Εμεις τήν έχομε ανάγκη τήν 'Αγ-
 γλία.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πως πάει κόντρα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οι έγγλέζοι λένε : 'Ο χρόνος είναι χρήμα. 'Αφού θέλει χρόνο
 είκοσι λεπτά για τον Περαία, να ζητάη καί χρήμα είκοσι λεπτά.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί άσφαλώς πολλοί θα βρέθηκαν σύμφωνοι μέ τήν άποφι αυτή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια καί άρχισε ή αντίδρασις κατά του σιδηροδρόμου. 'Αλλά
 πως να πιάση αντίδρασις μπροστά στην εύνοία της μετακινήσεως
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μετά τήν άναχώρησι του συρμου, πιστεύω ότι τό πλήθος θα δια-
 λύθηκε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι. Σχεδόν κανείς δέν έφυγε. Περιμένανε όλοι τήν επιστροφή
 του τραίνου, πρώτον για τον έλεγχο του χρόνου της διαδρομής
 καί δεύτερον για να μάθουν από αυτούς πού είχαν ταξιδέψει...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πώς τούς φάνηκε τό ταξίδι... καί τά λοιπά. Καί νά, ἐπιστρέφει
ὁ συρμός ; Ὅρμουσιν οἱ περίεργοι ; Πῶς ἦτανε ; Πῶς ἦτανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θαῦμα, θαῦμα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κουνάει καθόλου ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κουνάει λίγο...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ζαλισθήκατε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι, γιατί νά ζαλιστοῦμε ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν εἶναι βαπόρι γιά νά ζαλίση. Δέν κάνει τέτοιο κούνημα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅργιαζουν οἱ διαδόσεις : Τούς βάζουνε μπαμπάκι στ' αὐτιά...
Γιατί ; Γιά τό σφύριγμα καί γιά τό ντούκου-ντούκου-ντούκου...
"Α ἔτσι εἶναι ; Δέν πάω... τοῦ σατανᾶ πράγματα !...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αὐτές ἦτανε οἱ ἐντυπώσεις τῶν ἀθηναίων ἀπό τόν πρῶτο σιδηρό-
δρομο πού ἐγνῶρισαν στά 1869, δηλαδή ἐδῶ καί ἐνατόν τρία
χρόνια... Γι' αὐτό, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος ἄς θυμηθοῦμε
καί κανένα μεταγενέστερο τραγοῦδι... Συμφωνεῖς ;
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τριτόμπα - τριτόμπα...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα ἀγαπητέ μου Γιάγκο, θά κάνωμε ἕνα χρονολογικό σάλτο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, πού θά πάμε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σ' ἄλλη μιᾶ κοσμοχλασιά πού ἔγινε στήν Ἀθήνα, στά 1890...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Χιλιά ὀκτακόσια ἐνενηντα ; Τί ἔγινε τότε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ οὐρανία ἀνέβηκε στόν οὐρανό.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἡ οὐρανία ἀνέβηκε στόν οὐρανό ; Μιλᾶς μέ γρίφους τώρα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στά 1890, στίς 4 Ἀπριλίου ἀκριβῶς, φθάνει στήν Ἀθήνα ἕνας
Ἰταλός πού λέγεται Σπεττερίνι μαζί μέ τήν γυναῖκα του. Κουβα-
λάνε μαζί τους ἕνα ἀερόστατο πού πρόκειται νά τό ἀνυψώσουν
στόν ἀέρα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φοῦσκα δηλαδή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι, ἀερόστατο ἀληθινό πού θά ἀνυψωθῆ μέ ἐπιβάτες μαζί. Οἱ
ἐπιβάτες του θά εἶναι ὁ Ἰταλός Σπεττερίνι καί ἡ Φραντζέσκα

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φραντζέσκα ήτανε ή κυρία Σπεττερίνι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αύτή μάλιστα. "Ομως διαδίδουν ότι δέχονται και άλλους έπιβάτες.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν φαντάζομαι νά βρέθησαν παλαβοί άθηναίοι νά μπήκανε στο άερόστατο του Σπεττερίνι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βρέθησαν δύο. Μάλιστα δύο τολμηροί άθηναίοι, μπήκανε στο μικρό σκάφος που κρεμότανε κάτω από τό άερόστατο και άνυψώθηκαν στον άέρα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ
~~ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ~~ Στά 1890 ; Έδω και όγδόντα χρόνια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Οί έφημερίδες της έποχής άνήγγειλαν τό γεγονός ως εξής : ~~άλλα~~ Μεθαύριον 4 'Απριλίου, μέγα άερόστατον θέλει άνυψωθεί εις τούς αίθέρας μετά έπιβατών. Οί έπιθυμούντες νά πραγματοποιήσωσιν έναέριον ταξίδιον ής εύρίσκονται μεθαύριον 4 'Απριλίου εις τήν μάνδραν έναντι του 'Ωδείου 'Αθηνών.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί πήγε κόσμος και κοσμάκης νά ίδη τό θέαμα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπορούσε νά μήν πάη ; "Ολη ή 'Αθήνα μαζεύτηκεν εκεί και είδε μέ κατάπληξι δυό νεαρούς άθηναίους που είχανε δηλώσει συμμετοχή στο έναέριο αυτό ταξίδι. Φυσικά έπειδή δέν ήξεραν που θά κατέβαινε τό άερόστατο και πως θά κατέβαινε, δυό τρία άμάξια θά παρακολουθούσαν από τήν γή τήν πορεία του άεροστάτου
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί άνυψώθηκε τό άερόστατο ; Πέταξε πραγματικά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ανυψώθηκε και ό έλαφρός άνεμος τό πήγαινε έδω κι' εκεί... Τελικά, τό άερόστατο κατέβηκε κανονικά σε μία θέσι βορειοδυτικά της 'Αθήνας, δηλαδή στην τοποθεσία που λέγεται σήμερα Ποδαράδες. Τά άμάξια είχανε φθάσει κι' αυτά εκεί και έφεραν πίσω τούς πρώτους άθηναίους άεροναυτες...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εύγε λοιπόν στον 'Ιταλό Σπεττερίνι και τήν μακαρίτισσα κυρία Φραντζέσκα και στους δυό τολμηρούς άθηναίους. "Ομως ή ώρα μας κοντεύει νά περάση αγαπητέ μου Δημήτρη και πρέπει νά τήν κλείσωμε μέ κανένα ώρατο ~~παλιό~~ τραγουδι...

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡ

Ἀγκαλιασμένοι
 καὶ ταιριασμένοι
 τὸ βράδυ ἐκεῖνο ~~αὐτὸ~~ στὸν χορό,
 ἦτανε τυχερό
 νὰ ποῦμε κάτι τρυφερό.
 Οὐμᾶμαι τώρα
 πὼς ἦταν ὦρα
 εὐλογημένη καὶ καλὴ
 ποῦ κι' οἱ οὐδὲ τὸ θέλαμε
 σὲ μιὰ στιγμή τρελλή
 τὸ πρῶτο μας φιλή.

Ταγιὸ τοῦ πόθου - ἐρωτικό
 ταγιὸ ἀγάπης - τόσο γλυκό
 ταγιὸ ποῦ μέθυσε
 καὶ τίς οὐδὲ καρδιές μας
 καὶ φέρνει ἐλπίδες
 σωστὲς ἀχτίδες
 ἐρωτικές.